

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
Oslo

Deres ref: 17/868

Vår ref: 207.01/ØBE

16. juni 2017

Høring – overordnet del - verdier og prinsipper (ny generell del av læreplanverket)

Vi viser til brev mottatt fra Kunnskapsdepartementet 13.mars 2017 om overordnet del - verdier og prinsipper (ny generell del av læreplanverket). Vi takker også for innvilget utsatt frist til 16. juni, slik at vi fikk anledning til å behandle høringssvaret i vårt styre.

Vi viser også til egne høringssvar fra våre medlemsforeninger Tekna, Samfunnsviterne, Econa og Norsk Lektorlag.

Akademikerne støtter i all hovedsak dokumentets innhold. Mye av innholdet er naturlig nok en videreføring av dagens generelle del og utdyper formålsparagrafen. Generell del er sammen med formålsparagrafen med på å løfte og tydeliggjøre verdiene og grunnsynet som skolen styrer etter. Overordnet del harmonerer nå også bedre med Kunnskapsløftets læreplanverk. Den tar opp i seg de tre tverrfaglige temaene (demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling, folkehelse og livsmestring) som Ludvigsen-utvalget og den påfølgende stortingsmeldingen foreslo – og som Akademikerne støttet. Dokumentet omtaler betydningen av å lære å lære, noe Akademikerne også har vært særlig opptatt av. Vi er glade for at verdien av forskjellige arenaer for læring løftes fram.

Det trengs bedre sammenheng mellom generell del og fagenes læreplaner. Det blir viktig i arbeidet med revisjon av læreplaner i fag fremover. Grunnutdanningen skal gi kunnskaper i fagene og utvikle elevene som individer og samfunnsborgere. Ved å vektlegge begge elementene i videre fornyelse av Kunnskapsløftet unngår man et instrumentelt syn på fag, skole og utdanning.

I forordet står det at ny overordnet del fortsatt skal «gjennomsyre» arbeid med planlegging, gjennomføring og videreutvikling av all opplæring. Det har lenge vært en debatt om hvorvidt det er realistisk å få til. Generell del har ikke undervisningstimetall, og det kan virke som at målene i den i for liten grad integreres i opplæringen. Det er i opplæringen i det enkelte fag og fagområder at generell del skal realiseres. Derfor blir det ekstra viktig at den kommende revisjonen av læreplanene i fag – som skal bidra til bedre dybdelæring – skjer godt koordinert med overordnet del. Gjennomføringen av overordnet del må følges opp regelmessig og arbeides inn i skolehverdagen. I tillegg bør overordnet del med jevne mellomrom være tema i planleggingen, slik at sannsynligheten øker for at den blir brukt i praksis og sett i sammenheng med faglæreplanene.

Akademikerne

Fridtjof Nansens plass 6, 0160 Oslo

+47 95 30 90 90

www.akademikerne.no

post@akademikerne.no

Tydeligere forventninger til elevene

Departementets forslag til overordnet del beskriver i for liten grad elevens medansvar, og mangler definerte forventninger til elevene. Dette er bedre beskrevet i nåværende generell dels passus om «det arbeidende mennesket» *«God undervisning set læring i gang- men læringa blir fullbyrda ved eigeninnsats frå eleven. Elevane byggjer i stor monn sjølve opp sin kunnskap, opparbeider dugleik og utviklar haldningar (...) Opplæringa må derfor fremje evna til flid og til å gjere seg umak»*. Skolen skal kunne kreve noe av elevene, og elevenes plikter bør økes gjennom opplæringsløpet. Medansvar nevnes kun for punktet om et godt læringsmiljø. Elevenes ansvar, spesielt når det gjelder orden og atferd, bør framgå tydeligere, slik at overordnet del kan brukes som støtte for lærere og rektorer som daglig må - og skal - stille krav til elevene.

Lærere skal vise elevene omsorg og ta dem på alvor, men skolens primære oppgave (jf. formålsparagrafen) er å støtte elevene i opplæringen. I ny generell del kan man få inntrykk av at det er skolens oppgave alene å sikre at den enkelte opplever livet som sådan som trygt og meningsfylt. Dette må balanseres opp mot elevens egenansvar og foresattes rolle. Et eksempel på tekst som bør justeres, finnes i avsnittet om menneskeverd at *«skolens oppgave er å støtte hver elev slik at den enkelte opplever livet som trygt og meningsfylt»*.

Klar henvisning til foresattes rolle

Akademikerne savner en henvisning til foresattes rolle. I nåværende generell del heter det at foreldrene har primæransvaret for oppfostringen av sine barn. Det kan ikke overlates til skolen, men bør utøves også i samarbeidet mellom skole og hjem. Dette bør fortsatt stå. I ny generell del er det riktig nok også et avsnitt om samarbeid mellom skole og hjem (s. 16 – om tilrettelegging for den enkelte elev), men det vil være til hjelp for lærere om også foresattes ansvar fremkommer tidlig i dokumentet. Kanskje passer dette mer naturlig inn i et annet avsnitt enn i avsnittet om menneskeverd.

Skoleeiers ansvar må komme tydeligere frem

Nytt forslag til generell del vektlegger i større grad forutsetninger for god skoleutvikling og ledelse. Dette er Akademikerne også opptatt av. Dette må imidlertid suppleres med en tydeliggjøring av skoleeiers rolle. Skoleeier skal legge til rette for at rektorer og lærere får rom til å utøve faglig skjønn. Vi ser at enkelte skoleeiere innskrenker det faglige skjønnet, gjennom eksempelvis å detaljstyre undervisningsmetoder, samt ved å innføre unødvendig rapportering.

Rollemodeller

I forslaget fremheves betydningen av rollemodeller (2.6.1 og 3.3). «En lærer er en rollemodell som skal skape trygghet, og løse elevene i deres ferd gjennom opplæringen.» Skolen bør også oppfordres til å invitere inn rollemodeller utenfor skolen som kan bidra i undervisningen og gjøre denne mer yrkesrettet – jf. www.rollemodell.no og Lektor2-ordningen.

Betydningen av standpunkt karakterer/slutt karakterer

Forslag til ny overordnet del undergraver det faktum at vurdering har flere funksjoner.

Under punkt 3-1 «Tilrettelegging for den enkelte elev» kan vi lese at «Vurderingens formål i opplæringen er primært å fremme læring.» Ifølge §3-2 i forskrift til Opplæringsloven er formålet med vurdering i fag også å uttrykke kompetansen til eleven (...) underveis og ved avslutningen av opplæringen i faget. God vurderingspraksis er en vesentlig del av skolens samfunnsansvar.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Anne Folkvord

Organisasjonssjef